in cel mož. Potreba po izoblikovanju te strnjenosti je tisti raison d'etre, ki upravičuje obstoj Slomškove družbe in njenih podružnic... Nam tudi ni dana ista predpravica, da bi smeli zborovati ob šolskih dnevih, ker smo pač bili takrat, ko se je delal naš uradniški zakon, državljani drugega reda...«

—l **»Nova vlada ne bo ostala na pol pota«.** Pod tem naslovom prinaša »Slovenec« z dne 12. februarja tudi sledeče: politični krogi so z največjim odobravanjem sprejeli **prvi ukrep Cvetkovičeve vlade,** ki je naročil vsem podrejenim organom, da se morajo ustaviti vsa napovedana preganjanja in morebitni odpusti uradništva, ki je pri decembrskih volitvah delalo za dr. Mačka. Ta ukrep je bil vsekakor najbolje sprejet v hrvaških krajih. Prvi ukrepi nove vlade jasno napovedujejo, da je nova Cvetkovićeva vlada krepko odločena na vso moč nadaljevati započeto delo ter da pri tem ne bo ostala na pol poti, še manj pa, da bi ponavljala napake svojih predhodnikov.

—l **»Vzgojne ovire in napake sedanjega časa«** in **»Kaj dela in hoče sodobna šola«** sta naslova obširnih poročil priobčenih v »Slovenskem narodu« od 8. in 10. februarja o tednu roditeljskih večerov poskusne šole za Bežigradom.

—l **»Jutro«** z dne 11. februarja prinaša pod naslovom **»O vzgoji narodne zavesti«** daljše poročilo o predavanju prof. Sava Čermelja, ki ga je imel na roditeljskem sestanku bežigrajske šole, med drugim: »Predavatelj je nato na posameznih zgodovinskih primerih iz preteklosti in sedanjega časa posredno prikazal poslušalcem, kaj je prav za prav bistvo narodne zavesti, katero zasleduje narodnostna vzgoja. Glede te vzgoje moramo biti iz srca hvaležni predvsem našemu učiteljstvu, ki je na svojem mestu in se pri izvajanju te velike naloge in dolžnosti ne ustraši niti žrtev, če je treba. Vso svojo skrb posveča generaciji iz povojne šole, da bi se otresla vseh spon, ki nas še vežejo na preteklost. Nova generacija je določena, da prinese čist narodnostni duh v naš narod, da utrdi zavest svobode in samostoinosti narodne države. To je tista zavest, na katero prejšnji rod zvečine ni bil pripravljen. Toda prav pri tem delu naleteva učitelj na težke ovire: kaj pomaga vse njegovo prizadevanje, če neprevidne opazke ali članki in spisi, na katere naleti otrok izven šole, uničujejo njegovo delo? Nepremišljena beseda, ki je morda samo izraz trenutnega nerazpoloženja ali razočaranja, more v mladi duši izzvati dvom v učiteljevo besedo in ta dvom se ne ustavi le pri predmetu, temveč onemogoča sploh vsako vzgojo. Rod pa, ki tako dorašča, ne bo le brez prave narodne zavesti, ampak bo tudi brez značaja.«

—l **Pod naslovom »Kaj pravite?«** prinaša »Slovenec« z dne 11. februarja sledeče: Na neki ljubljanski šoli so ta teden predavanja za starše šoloobveznih otrok tistega okraja. Do srede tedna je šlo vse lepo v redu, zato pa je tembolj v četrtek iznenadilo število poslušalstvo — skoraj same matere —, ko je slišalo namesto **narodnostne** vzgoje političen govor. Odgovorni voditelj predavanja je angažiral nekega nevzgojitelja, ki je predaval o vzgoji. Oba sta našla sotrudnika v nekem debaterju iz neposredne bližine, ki naj bi pomagal ustvariti potrebno štimungo. Kakšne vrste predavanje je to bilo, se ne razvidi samo iz osebe predavatelja, ki je notoričen »narodni naprednjak«, ampak tudi iz predavanja samega, ki je obravnavalo tudi naš režim, češ, da ne skrbi za invalide in dobrovoljce. Vprašam sedaj: 1. S čigavim pooblastilom se ta gospod poteguje za invalide in dobrovoljce? 2. Jeli sam invalid ali dobrovoljec? 3. Je-li kdaj v preteklih 20 letih vprašal odgovorne voditelje, kaj so že napravili za invalide in dobrovoljce? Sicer pa na predavanja pedagoških tednov ne spadajo nobena politična vprašanja bodisi neposredno, bodisi posredno, ker za to so poklicani drugi činitelji, nikakor pa ne šola. To je tembolj obsodbe vredno, ker je bil ta pedagoški večer očividno aranžiran z namenom, da gotovi ljudje dajo duška svojim političnim čustvom. Nam staršem in otrokom pa političnih nazorov in čustev kogar koli ni nič mar in prosimo, da bi pedagoški večeri služili za to, za kar so namenjeni. Najbolje bi pa, mislim, bilo, če bi se vzgojni tečaji prirejali za gospode, ki ne vedo, da deca potrebuje vsega bolj za svoj duševni in moralni napredek, kakor politike, posebno če je taka, kakor je pri srcu nekaterim.

—l **»Važni ukrepi za povzdigo sadjarstva«.** V tem članku prinaša »Domovina« z dne 9. februarja tudi: »Sadjarstvo postaja važna panoga našega kmetijskega gospodarstva, in to po veliki zaslugi našega učiteljstva, ki že dolga desetletja deluje na tem področju. Vsaka šola je še nedavno imela šolski vrt, na katerem je dobil učenec nazorni pouk o cepljenju, sajenju, gnojenju in oskrbovanju sadnega drevja. Žal so v zadnjih desetletjih izginili številni šolski vrtovi. Vse prizadevanje poklicanih činiteljev mora stremiti za tem, da se vrnejo našim šolam šolski vrtovi in na novo ustanovijo, kjer jih doslej ni bilo. Učiteljstvo je zbudilo smisel za sadjarstvo v našem narodu in položilo tako osnovo za razvoj drevesnic, ki skrbijo za prikladen sadni naraščaj po nizki ceni.«

—l **Pomanjkanje učnih moči.** Na osnovni šoli na Pragerskem bi bila potrebna vsaj še ena učna moč. Šola ima štiri razrede, katere pa poučujeta le en učitelj in ena učiteljica, ki sta oba ves dan prezaposlena. Čudno je, da ne dajo vsaj eno pomožno moč, ki bi zastopala oba odsotna, ki sta že precej časa bolna. »Večernik«, 7. februarja.

Učiteljski pravnik

—§ **Vrnitev odtegljajev** — 360 din **vplačanih za »Zvezo nabavljalnih zadrug v Beogradu«.** V zadnji številki »Učit. tovariša« smo priobčili pod gornjim naslovom na tem mestu navodilo glede zahtevka za vrnitev odtegnjenega zneska. Ti zneski (36 obrokov po 10 din) so se pričeli odtegovati od 1. julija 1928. dalje vsem aktivnim in upokojenim državnim uslužbencem, zato so upravičeni pravni nasledniki do povračila odtegljajev po uslužbencih, umrlih po 1. juliju 1928.

Učiteljska tiskarna

—t **Zakaj si ne naročite** zgodovinskih in zemljepisnih sličic? Zakaj si ne olajšate šolskega dela? S sličicami boste dosegli, da bo zgodovinski in zemljepisni pouk zanimiv. Naročite in poskusite, kar bi morali že davno napraviti, ne bo Vam žal. Uspeh bo boljši!

—t **Šolskim upraviteljstvom Ljubljane** in ljubljanske okolice priporočamo zemljevid Ljubljane in ljubljanske okolice. Zemljevid ne sme manjkati v nobeni šoli.

—t **Priprava učencev** za vstop na gimnazijo se bliža. Priporočamo dr. Pavla Kozine in Ljudevita Mlakarja: Slovnična in računska snov za sprejemni izpit v srednjo šolo.

Mladinska matica

— **Mladinska matica je odkupila sledeče rokopise:** »Iz starih in novih časov« od **Vlada Klemenčiča,** »Dijo« od **Frana Roša,** »Mama, kruha!« od **Oskarja Hudalesa,** »Pisane izprehode« od **Anice Černejeve,** slikanico »Dedek Miha« od **Radovana** in **Marte Klopčiča** in »Nergo« od **Josipa Ribičiča.** Zanimivo je, da so vsi letošnji nagrajenci iz lepe Štajerske. Tudi avtorja slikanice **Marta** in **Radovan Klopčič** sta iz Maribora. Pa še to je zanimivo, da so vsi avtorji učitelji ali profesorji.

—mm **Slikanica »Dedek Miha«,** ki sta jo izdelala **Marta** in **Radovan Klopčič,** izide v krasni izdaji v večbarvnem tisku za veliko noč. Besedilo je priredila **Anica Černej.** Opozarjamo že sedaj na to lepo knjigo.

—mm **V letošnjih rednih izdajah izidejo** sledeče knjige: **Tone Seliškar:** »Janko in Metka« z ilustracijami **Draga Vidmarja, Fran Roš:** »Dija« z barvnimi ilustracijami **Ksenije Prunkove** in **Vlado Klemenčič:** »Iz starih in novih časov« z ilustracijami **Hinka Smrekarja.** Prva knjiga je lepa socialna mladinska povest, ki izide istočasno tudi v hrvaškem prevodu, druga je prisrčna zgodbica, ob kateri bodo uživali naši najmlajši, tretja pa je zbirka zgodovinskih črtic, ki bo imenitna pomožna knjiga za zgodovino, sestavljena po sodobnih načelih. S to knjigo bo posebno ustreženo učiteljstvu. Vložena bo tudi posebna prošnja na ministrstvo, da se bo smela knjiga uporabljati kot pomožna učna knjiga.

—mm **Mladinska matica se udeleži** razstave jugoslovenske knjige, ki se bo vršila aprila meseca v Sofiji.

—mm **Še vedno imamo v zalogi** 3. zvezek Cicibanove knjižnice po 1,50 za izvod. To je knjižica, primerna za otroke prvih razredov.

—mm **Četrti zvezek Cicibanove knjižnice** izide v kratkem s pomladansko vsebino. Knjižica, ki bo bogato ilustrirana, uredi **Fran Roš.** Rezervirajte si potrebno število izvodov.

Učiteljski pevski zbor JUU Emil Adamič

—pev. **Opozorilo.** Prosimo članstvo, posebno alte in tenorje, ki še niso poslali svojih izjav za odtegljaje v turnejski fond, da store to čimprej, ker jih tajništvo nujno potrebuje.

Tajništvo.

—pev **Prihodnji pevski tečaj se bo vršil 24., 25. in 26. marca t. l. v Ljubljani v prostoru, ki ga bomo pravočasno objavili.**

Šolski radio

—r XIX. **Torek, 21. februarja:** V pustni noči; igrica. Spisal Josip Ribičič. Izvajajo brezposelni učiteljski abiturienti. Vodi g. Mirko Demšar. II.—III.

—r **Petek, 24. februarja:** Korsika in Tunis; g. Viktor Pirnat. Domovina velikega Napoleona, francoski otok Korzika, in dozdevno samostojni afriški Tunis, država pod francoskim pokroviteljstvom, sta pred kratkim postala predmet svetovnega zanimanja. Obe za nas v mnogočem čudoviti deželi bosta v obliki improvizirane reportaže in razgovora prikazani mladini. Predhodno opozorilo na njun položaj in pomen v Sredozemlju potrebno. Tudi zemljevid naj ne manjka. (Avtor reportaže je obe deželi prepotoval.) II.—III.

—r **V kmetijskem radiu** bo v nedeljo, 19. februarja, ob 17. uri predaval g. inž. Fran Mežan: Hlevski gnoj in gnojnica — temelji modernega gospodarstva.

Stanovska organizacija JUU

Iz izvršnega odbora

—iz **Brzojavne pozdrave** in izraze solidarnosti izvršnemu odboru JUU, odnosno predsedniku Ivanu Dimniku je poslalo:

Učiteljstvo viškega sreza;
Učiteljstvo sreza Bosanska Krupa;
Učiteljstvo bosiljgrajskega sreza;
Učiteljstvo iz Kumanova in žegligovskega sreza.

Iz društev

= V POROČILU JUU — SRESKEGA DRUŠTVA PTUJ o zborovanju 12. decembra sta med naštetimi slovenskimi pedagogi pomotoma izpadli imeni dveh naših vodilnih pedagogov univ. prof. dr. Ozvalda in prof. Šiliha. Upamo, da so to napako čitatelji poročila sami popravili, vendar opozarjamo nanjo in jo s tem popravljamo.

Poročila

+ JUU — SRESKO DRUŠTVO MARIBOR - LEVI BREG je zborovalo 21. jan. t. l. v krčevinski šoli. Od 90 članov navzočih 76, t. j. 85 %, od 14 odsotnih se jih je 9 opravičilo.

Ob otvoritvi se je tov. predsednik spomnil 20 letnice smrti Ivana Cankarja in dne 15. jan. t. l. umrlega župnika v Št. Ilju v Sl. g., znanega obmejnega borca in za složno narodno - obrambno delo vnetega narodnjaka gosp. Evalda Vračka. Obema so zborovalci v spomin zaklicali trikratni: slava! Ob navdušenem pritrjevanju zborovalcev je ugotovil, da izhaja iz naših vrst naš iskreni tovariš, naš prejšnji sreski, sedaj novoimenovani banovinski šolski nadzornik g. Ferdo Bobič, ki pozna in bo zato tembolj upošteval potrebe in težnje ljudskega šolstva in učiteljstva, predvsem obmejnega, zato mu k temu imenovanju čestitamo. Pozival je baš ob teh časih borbe JUU za naše gmotno in pravno izboljšanje, za naše človekoljubne ustanove **k stanovski slogi.**

Po objavi najvažnejših dopisov in situacijskega poročila so bili izbrani za poverjenike: za Mladinsko matico tov. Pur Ivan, za UT tov. Andrejčič Ivan in za UD v Mariboru poleg tov. predsednika še tov. Fürstova. Po priobčitvi glavnih točk iz predlogov JUU za fin. zakon so bili sprejeti še sledeči dodatni predlogi, ki jih blagovoli naša sekcija dostaviti v nadaljnje poslovanje centrali JUU:

1. Narodnostne in krajevne razmere stavijo na učiteljstvo v obmejnih krajih posebno težke naloge, zato naj bo deležno v smislu § 82. zak. o nar. šolah predvidenih nagrad in sicer v obliki splošnih doklad k plači.

2. Učiteljstvu onih banovin, v katerih se predpisuje nošenje posebnih oblačil v šoli, naj se prizna poseben prispevek za nabavo in ohranitev teh oblačil.

3. Učenci obmejnih ali narodnostno ogroženih in gospodarsko ter socialno slabo situiranih pokrajin naj ob prispevku države in banovine uživajo brezplačno, vsaj pa znatno cenejšo dobavo vseh šol. potrebščin iz državnih in banovinskih zalog, istotako šole in šolske občine za svoje potrebščine.

4. Učitelji - pripravniki često čakajo leta in leta na postavitev v IX. skupino, zato naj se postavijo vanjo takoj po dosegi zadevnih pogojev.

Blagajnik tov. Košutnik je pozival glasom svoječasnega sklepa poverjenike (šol. upravitelje) na šolah k rednemu nakazovanju članarine za učiteljstvo — članstvo posameznih šol. Učiteljstvo tega sreza visoko ceni oblastveni načrt za ustanovitev šolskega muzeja v Ljubljani, prosi pa sekcijo za posredovanje, **da se tak muzej za šole bivše mariborske oblasti ustanovi v Mariboru.**

Tov. predsednik poroča o zadnji seji obmejnošolskega odseka in seji meddruštvenega narodnoobrambnega odbora, kjer se je sklepalo **o delovnem načrtu** in o tem, **da bo odslej organizirala in vodila akcijo obmejnih božičnic le velezaslužna CMD ob strnjenem sodelovanju ostalih ustanov.** Podrobnosti navedenega odsekovega in odborovega dela so — interna zadeva!

Predsednikovo predavanje »Spoznava šol. novincev iz predšolske dobe« je bilo pripravljeno, a preloženo, ter je **o elementarnem razrednem delu** podala vsestransko zanimivo, temeljito in nazorno demonstrirano poročilo tov. **Vizerjeva** iz Maribora. Sledila je stvarna in nenavadno živahna debata, predvsem za in proti veliki tiskanici ter so vanjo posegli tovariši: nadz. Močnik, Andrejčič, Horvat, Babnik, Habermutova, Lapajnetova, Sardoč, Vauda i. dr. Sklep: prihodnjič sledi poročilo koreferenta ter na predlog tov. nadz. Močnika tudi predavanje inž. Miklavčiča o pogozdovanju. Zborovali bomo 4. ali 11. marca.

Vauda Mirko, preds. **Rečnik Ivanka,** tajnica.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO MARIBOR DESNI BREG je zborovalo dne 11. februarja v Mariboru. Navzočih je bilo 94 članov, t. j. 83 %.

I. **Situacijsko poročilo in dopisi:** Preds. tov. Petrovič je prikazal položaj v organizaciji in delo, ki je bilo izvršeno. Tov. Vranc je poročal o programu novega odseka pri sekciji (Ped. literarni odsek), tov. Ledinek pa je podal poročilo o US. Pri čitanju dopisov se je razvil krajši razgovor o napredovanju učiteljev in o prevedbi kontraktualcev. Nadzornik g. Senica je priporočal učiteljstvu, da se udeležuje diskusijskih večerov Pedagoške centrale v Mariboru, ki se vrše vsako drugo soboto ob 16. uri na učiteljski šoli. Namesto članarine PC se bo nakazal enkratni znesek 300 din.

II. Tov. Kašpar je podal precej obsežen, a zanimiv referat o glavni skupščini v Zagrebu. Prikazal je v drastični obliki posamezne podrobnosti tega zgodovinskega zbora tako, da je članstvo šele sedaj dobilo pravo sliko o tej skupščini in je spoznalo vse sile, ki delujejo na rušenju naše stanovske organizacije. Posebej se je pomudil pri predavanju prof. dr. Čajkovca o reorganizaciji naše šole ter je izrazil željo, da bi morda priloga »Prosvete« prinesla izvleček tega predavanja.

III. Kot nekak zaključek dvoletnega ciklusa predavanj o gospodarskem, družabnem in mladinoslovnem proučevanju našega otroka je predaval univ. prof. dr. Gosar o vprašanju nove družbe in šole. G. predavatelj je orisal najprej bistvo družabnega razvoja, potem je prikazal naše tipične slovenske prilike in vso pisano problematiko našega življenja. Ob koncu je v svojstveni obliki pokazal naloge šole in učiteljstva v preoblikovanju naše slovenske družabne strukture. Postavil je zahtevo v preorientaciji prosvetnega dela v pravcu poznavanja osnov socialno - ekonomskega dogajanja v življenju naroda in v poznavanju krajevnih prilik in v podpiranju — izobraževalno in vzgojno — zdravega in pravilnega družabnega razvoja. Svoje predavanje je zaključil: »Tako delo bo utrdilo učiteljstvu pozicijo med ljudstvom ter bo učitelj postal najvažnejši inteligenčni faktor pri nas.« V razgovoru, ki so se ga udeležili tov.: Vranc, Kopriva, Podgornik, Kontler in Ledinek, se je pokazalo, da del učiteljstva že pravilno pojmuje pravo prosvetno delo, da pa je potrebno še mnogo študija, posebno študija sosioloških in ekonomskih vprašanj. Vsaka knjižnica (šolska) naj bi imela vsa naša tozadevna dela, nikjer pa naj bi ne manjkalo temeljitih del g. predavatelja. Izrečena je bila tudi misel, da se naš bodoči učni načrt ne bo smel prikrojevati le po eni ali dveh komponentah slovenskega življenja, temveč bo moral biti — če bo hotel biti dober in ustrezajoč — rezultat celotnega slovenskega kulturnega in gospodarskega prizadevanja.

Iz izjav zborovalcev je bilo posneti, da so bili s tem zborovanjem izredno zadovoljni in si žele več takih. Prihodnje zborovanje bo 4. marca v Studencih.

Petrovič Simon, preds. **Ledinek Miloš,** taj.

+ JUU SRESKO DRUŠTVO LJUBLJANA - OKOLICA, VZHODNI DEL je zborovalo dne 6. februarja 1939. v dvorani Delavske zbornice v Ljubljani.

Navzočih 54 članov, t. j. 63 %.

Predsednik tov. Kosin je po pozdravu podal situacijsko poročilo. Med drugim je poudaril, da je »Samopomoč« v veliki nevarnosti zaradi novega pravilnika, in so storjeni vsi ukrepi, da se zagotovi njen nadaljnji obstoj, vendar pa uspehi še niso znani. Predlogi za finančni zakon so bili tiskani v »Učit. tovarišu« in so zato znani vsem. Poročal je tudi o sestanku poverjenikov za gospodarski dvig Učiteljske tiskarne ter zelo priporočal pristop zadružnikov, saj je omogočeno odplačevati deleže že po 10 din mesečno.

Tov. blagajničarka je poročala, da plačujejo večinoma vsi člani članarino v redu, razen ene šole, ki še nima svojega poverjenika.

Tov. Završanova pa je podala poročilo o uspehu akcije za pomoč revnim obmejnim otrokom. Dasiravno ji manjkajo poročila še iz mnogih krajev, je že sedaj razvidno, da je akcija dosegla svoj lepi namen v polni meri.

Nato je predavala tov. ga. J. Likarjeva o temi: »Moje potovanje po Italiji in Libiji«. Zelo skrbno in zanimivo sestavljeno predavanje so spremljale skioptične slike in smo zato pozorno sledili gospej predavateljici ter v duhu doživljali vse zanimivosti in lepote opisanih krajev. Za lepo predavanje je žela predavateljica priznanje in zahvalo vseh navzočih.

Kosin, predsednik. **Franjo Čuk,** tajnik.

Novosti na knjižnem trgu

—k **»Živi izviri«,** Matičičev zgodovinski roman, je vsekakor izredna novost v našem slovstvu, tako po vsebini kakor tudi po slogu in lapidarnem jeziku. Prav spričo te svoje bogate originalnosti je bila knjiga odlikovana s prvo banovinsko literarno nagrado, ki so ji jo prisodili naši najboljši literarni kritiki. Knjigo našemu učiteljstvu toplo priporočamo. Dobi se po knjigarnah in pri založniku (Ljubljana, Marmontova 11) tudi na obroke. Vezana 96 dinarjev.

LOJZE PRIMOŽIČ, *učitelj v Vavti vasi,* naznanja v svojem in v imenu soproge Alme in otrok Vlaste in Jožice, da je umrla in odšla med nebeške krilatce naša zlata

JASNICA

v 7. letu starosti dne 8. februarja, pokopali pa smo jo 10. februarja ob 16. uri na pokopališču v Vavti vasi. To našo neizmerno bol sporočamo svojim sorodnikom, prijateljem in znancem. Obenem se zahvaljujemo vsem, ki so jo spremili, ji darovali vence in nas tolažili ob težkih dneh. Posebna zahvala učiteljskemu zboru in učencem v Vavti vasi in Sokolu v Straži.

V Straži dne 11. februarja 1939.

Žalujoči ostali.

Glavni in odgovorni urednik Vekoslav Mlekuž. — Izdajatelj: J. U. U. — sekcija za dravsko banovino v Ljubljani. Za sekcijo odgovarja Metod Kumelj.
Tiska Učiteljska tiskarna (predstavnik Francè Štrukelj). — Vsi v Ljubljani.